

Aan de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Aan de Vaste Commissie Financiën, de Vaste Commissie SZW

22-11-2016

Onderwerp: **Voorstel inzake rechtspositie Zelfstandige Ondernemers**

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Naar aanleiding van de Tweede Voortgangsrapportage Wet DBA, die op vrijdag 18 november aan u is verzonden door staatssecretaris E. Wiebes, willen wij het volgende onder uw aandacht brengen.

De Wet DBA regelt de afschaffing van de VAR en is ingegaan op 1 mei 2016. De VAR gaf vrijwaring van werkgeversverplichtingen voor de opdrachtgever bij vaststelling van een dienstbetrekking in de praktijk (een zogenaamde schijnconstructie). De Belastingdienst is in de tien jaar VAR niet in staat geweest om effectief te controleren, waardoor in feite een gedoogsituatie is ontstaan van schijnconstructies. Met de DBA werden opdrachtgevers medeverantwoordelijk voor de aard en inhoud van het contract en werd de systematiek van Modelcontracten geïntroduceerd om schijnconstructies tegen te gaan.

De DBA is nog geen 6 maanden na het in werking treden stukgelopen op met name het niet kunnen verstrekken van de toegezegde zekerheid vooraf aan opdrachtgevers en opdrachtnemers. Zelfs bij goedgekeurde Modelcontracten hield de Belastingdienst veel slagen om de arm aangaande de interpretatie van de praktijksituatie als mogelijke dienstbetrekking. Daardoor haken veel opdrachtgevers af en zijn op dit moment tienduizenden zelfstandigen verstoken van opdrachten, zodat zij zich genoodzaakt zien om in payroll- of uitzendconstructie als werknemer door het leven te gaan.

In de Tweede Voortgangsrapportage DBA wordt daadwerkelijke handhaving van de DBA enige maanden uitgesteld. Wij hopen, dat dit aanleiding voor opdrachtgevers zal zijn om weer zelfstandigen te contracteren.

Het Kabinet neemt zich voor om de Arbeidswetgeving aan te passen op het gebied van vrije vervanging en gezag. Naar onze opvatting wordt hiermee een verkeerde weg bewandeld. Het is niet meer van deze tijd, dat een zelfstandig ondernemer zijn positie moet aantonen door niet te vallen onder een definitie die niet voor hen is bedoeld. Wij stellen ons op het standpunt, dat zelfstandigen een eigen wettelijk kader verdienen, omdat de arbeidsmarkt nu eenmaal niet meer het domein is van alleen werknemers en werkgevers.

Voor de urgente problematiek van de tienduizenden zelfstandigen, die nu geen opdrachten ontvangen omdat opdrachtgevers geen zekerheid kunnen ontlenen aan Modelcontracten, ook al zijn die door de Belastingdienst goedgekeurd, helpt uitstel van handhaving niet. Een oplossing, die op korte termijn wel zal werken, is afstel van de systematiek van Modelcontracten en vrijwaring, zoals wij al eerder hebben bepleit.

Wij laten het niet bij kritiek, maar denken vooral na over oplossingen. Het gaat hier om een nieuw fundament voor de arbeidsmarkt van nu en de toekomst. Wij verzoeken u kennis te nemen van ons voorstel en dit te betrekken bij de komende discussie over een wettelijk kader voor zelfstandige ondernemers.

Hoogachtend,

Maarten Post, voorzitter Stichting ZZP Nederland
Charles Verhoef, voorzitter Zelfstandigen Bouw
Adrienne van Veen, MKB Belangen

Bijlage: Voorstel rechtspositie Zelfstandige Ondernemers

Afschrift verzonden aan :

Ministerie Financiën, t.a.v. Staatssecretaris E.D. Wiebes
Ministerie SZW, t.a.v. minister L.F. Asscher

Voorstel Rechtspositie Zelfstandige Ondernemers

Uitgangspunten

- **Onderscheid verschillende modaliteiten op de arbeidsmarkt:**
werknemer, zelfstandige (1) en zelfstandige (2) met voor alle drie vormen een eenduidige wettelijke definitie.
- **Onderscheid op basis van**
 - De mate van onafhankelijkheid
 - De mate van bescherming (collectieve afdekking arbeidsrisico's)
 - De daaraan gekoppelde fiscale positie
- **Vier vormen van arbeidsrisico's**
 - Leegloop (geen werk/geen opdracht, geen inkomen)
 - Inkomensderving Arbeidsongeschiktheid
 - Financiering Loopbaanontwikkeling/Scholing/re-integratie
 - Aanvulling ouderdomsvoorziening
- **Eigen bewuste keuze voor positie op de arbeidsmarkt**
Mensen moeten in de gelegenheid worden gesteld om zelf hun loopbaanontwikkeling vorm te geven op een wijze die past bij hun ambitie en talenten. Wie zich emanciperend wil ontwikkelen tot onafhankelijk en zelfstandig ondernemer, dient deze keuze te kunnen maken zonder dat telkens te moeten aantonen. Het past niet om mensen op basis van verouderde wetgeving in een positie te plaatsen, waarin ze zich niet thuis voelen.

Modaliteiten op de arbeidsmarkt

- **Werknemer :**
De definitie van werknemer blijft ongewijzigd. Er is sprake van volledige werkgeversinstructiebevoegdheid. Daarmee wordt bedoeld dat de werkgever een veelomvattend gezag kan uitoefenen. De werknemer is daardoor afhankelijk van de werkgever en dient beschermd te zijn tegen arbeidsrisico's door middel van:
 - Dienstbetrekking, Arbeidsovereenkomst
 - Ontslagrecht, Arbeidsrecht, Arbeidstijdenwet, Arbowet
 - WW, WIA, CAO (O&O-fondsen)
 - Pensioen
- **Zelfstandige Ondernemer:**
Zakelijke dienstverlening aan consumenten (B2C) en/of bedrijven en instellingen (B2B). Zelfstandigen zijn deelnemer aan het economisch verkeer, werken voor eigen rekening en risico middels een Overeenkomst van Opdracht of Aanneming van Werk. Er is onderscheid tussen Zelfstandige (1) en Zelfstandige (2). De ondernemer bepaalt zelf de keuze voor de een of de andere positie en laat dit registreren in het Handelsregister. De KvK is gehouden (aankomende) ondernemers adequaat te informeren aangaande de consequenties van die

keuze. De keuze wordt tevens vermeld bij de aangifte IB en door de Belastingdienst geregistreerd.

- **Zelfstandige (1)**

De definitie van zelfstandige (1) bevat persoonlijke arbeid als zelfstandige professional met instructierecht binnen het kader van de opdracht, rekening houdend met de werkwijze en de cultuur van de opdrachtgever.

De opdrachtgever is meestal een bedrijf of instelling, maar er kunnen ook opdrachten worden uitgevoerd voor consumenten. De Zelfstandige (1) is zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit en het resultaat van de dienstverlening en kiest daarbij een eigen werkwijze.

Er is collectieve afdekking AOV, bijvoorbeeld de basisregeling Arbeidsongeschiktheid of een Zelfstandigenfonds. Er is een verplicht gestelde opslag sociale zekerheid op de factuur (percentage) voor bedrijven en instellingen. Bij facturering aan consumenten is deze opslag niet verplicht. Er is een fiscale stimulans voor de afdekking van arbeidsrisico's.

- **Zelfstandige (2)**

De definitie van Zelfstandige (2) bevat een overeengekomen bedrag voor opdracht/werk/prestatie als afgebakende eenheid, vrije vervanging en instructierecht binnen het kader van de opdracht.

De opdrachtgever/klant kan zowel consument als bedrijf of instelling zijn. In het geval van bedrijven/instellingen geldt de verplichte opslag voor sociale zekerheid als bij de Zelfstandige (1). Er gelden geen verplichtingen ten aanzien van afdekking van arbeidsrisico's. Er is een fiscale stimulans om de eigen sociale verzekeringen te regelen.

Geen dwang tot ondernemerschap, evenmin dwang tot werknemerschap

- Laat de KvK gedegen voorlichting geven over de verschillende modaliteiten en de daaraan verbonden rechtspositie aan al diegenen die zich als zelfstandig ondernemer willen inschrijven in het Handelsregister, opdat een ieder een weloverwogen keuze kan maken. Op die manier kan gedwongen ondernemerschap en gedwongen werknemerschap worden bestreden.
- Haal de oneigenlijke prikkels tot schijnconstructies weg bij bedrijven en instellingen, die als werkgever en als opdrachtgever kunnen fungeren, zodat er geen gelijk, maar wel een gelijkwaardig speelveld op de arbeidsmarkt bestaat.
- Maak voor alle werkenden (dus alle drie de categorieën) gelijkwaardige (niet: gelijke) voorzieningen om arbeidsrisico's af te dekken op een wijze die passend is bij hun situatie.

Systematiek van Modelcontracten Overbodig

De VAR zal niet meer terugkomen. Op dit moment wordt het ondernemerschap belemmert door de uitvoering daarvan in de vorm van Modelcontracten. Dit instrument is blijkens de ervaringen van het afgelopen half jaar niet deugdelijk in de bestrijding van schijnconstructies en schadelijk voor de ontwikkeling van het ondernemerschap. Door toepassing van bovenstaand voorstel zijn Modelcontracten overbodig geworden, is de eenvoud terug en zorgt transparantie voor meer rechtszekerheid van zelfstandige ondernemers en opdrachtgevers.